

NR 12/105 GRUDZIEŃ 2019

BEZPŁATNY MIESIĘCZNIK

SILESIA

TRAM NEWS

Nakład: 10 000 egz.

AKTUALNOŚCI

Nagroda za pasję i odpowiedzialność

>>> str. 3

SPACERY PO REGIONIE

Skarby historii na brzegu Odry

>>> str. 6-7

ROZMAITOŚCI

Odłóż telefon i żyj

>>> str. 8

Wesołych Świąt

Fot. Marcin Śliwa

Jedźmy razem

Zbliżający się koniec roku może w nas budzić różne emocje. We współczesnym świecie nie brakuje powodów do obaw, przyszłość może wydawać się niepewna i pełna zagrożeń. Do tego dochodzi wszechobecny pośpiech: gonią nas terminy w pracy, trzeba zdążyć z porządkami w domu, zrobić zakupy i załapać się na ostatnie promocje w sklepach.

Ale okres przedświąteczny może też być okazją do optymistycznej refleksji. Warto więc nieco zwolnić tempo, zbliżyć się do innych ludzi, znaleźć chwilę na rozmowę. Wówczas z pewnością dostrzemy, że wokół nas dzieje się wiele dobrego.

W grudniowym wydaniu zamieszczamy rozmowę z Maciejem Gałatem, Motorniczym Roku 2019. Jego podejście do obowiązków cechuje nie tylko profesjonalizm, ale także pasja i zaangażowanie. Z dumą mogę stwierdzić, że takich pracowników w spółce Tramwaje Śląskie jest bardzo wielu. Na finiszu 2019 roku prezentujemy raport z realizowanych inwestycji. Aura sprzyja intensywnym pracom, co obserwujemy na placach budowy.

W sposób szczególny zachęcam do zapoznania się z tekstami dotyczącymi bezpieczeństwa na drogach („Odłóż telefon i żyj” oraz „Zaglądam w lustro”), a także z poradnikiem dla narciarzy („Narciarski kodeks bezpieczeństwa”) – zimowe ferie szkolne wszak tuż, tuż. Natomiast dla relaksu najlepszy będzie wspólny spacer z przewodnikiem turystycznym, który zaprasza nas do podopolskich Krapkowic. Oczywiście, nie zapomnieliśmy o zagadce fotograficznej i świątecznej krzyżówce.

Wszystkim naszym Czytelnikom życzę wspaniałych Świąt Bożego Narodzenia. Niech w nowym roku towarzyszy nam wzajemna życzliwość i optymizm!

Bolesław Knapik
Prezes Zarządu Spółki Tramwaje Śląskie S.A.

Niech nikt nie będzie sam

Kilka tysięcy osób będzie mogło wspólnie przełamać się opłatkiem i zjeść wieszercę podczas Metropolitalnej Wigilii dla Samotnych, która odbędzie się 24 grudnia w Międzynarodowym Centrum Kongresowym w Katowicach. Przedświąteczne spotkanie organizuje Fundacja

Wolne Miejsce przy wsparciu 18 samorządów i licznych sponsorów. Na tę okazję Zarząd Transportu Metropolitalnego uruchomi pięć bezpłatnych linii autobusowych. Rozkład jazdy znaleźć można na stronie www.rj.metropoliaztm.pl

SILESIA
TRAMNEWS

Wydawca:
Agencja Mediów Lokalnych mediaL
41-500 Chorzów, ul. Katowicka 105/2, tel. 32 2413 374

Redaktor naczelny: Waldemar Kosior
Redaktor wydania: Andrzej Zowada

Druk:
POLSKA PRESS Sp. z o.o.

Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada

Nagroda za pasję i odpowiedzialność

Rozmowa z Maciejem Gałatem, Motorniczym Roku 2019

Marcin Śliwa: Jakie uczucia towarzyszą Panu jako Motorniczemu Roku?

Maciej Gałat: Takie wyróżnienie jest powodem do satysfakcji dla człowieka, który wykonuje swoją pracę z pasją. A praca motorniczego zawsze sprawiała mi wielką radość. Oczywiście, ni-

gdy nie zapominałem o tym, że ten zawód wiąże się także z ogromną odpowiedzialnością. Jakby nie patrzeć, prowadzimy 40-tonowe maszyny po ulicach i deptakach naszych miast!

MŚ: Czym dla Pana był konkurs na Motorniczego Roku?

MG: Konkurs był bardzo fajną zabawą, pozytywną rywalizacją z innymi motorniczymi, którym serdecznie gratuluję zajętych miejsc i zdobytych wyróżnień. W czasie konkursu mogliśmy sprawdzić własne umiejętności i jednocześnie przekonać się, jak nasza praca jest odbierana przez pasażerów.

MŚ: Na czym polegał konkurs i jak wyglądała Pana droga do zwycięstwa?

MG: Konkurs składał się z trzech etapów. Pierwszym z nich był test kwalifikacyjny w rejonie, w którym pracuje dany motorniczy. Aby go zdać, trzeba było wykazać się wiedzą o ruchu drogowym i znajomością przepisów wewnętrznych spółki Tramwaje Śląskie. Następnie osoby, które zakwalifikowały się do następnego etapu musiały zdać bardziej szczegółowy test, w którym doszły jeszcze pytania z zakresu pierwszej pomocy. Później, przez kolejnych 96 dni, byliśmy obserwowani przez pasażerów incognito, którzy sprawdzali jak wykonujemy swoje obowiązki. Ostatni etap konkursu odbył się w trakcie wrześniowego Dnia

Finałiści konkursu po ogłoszeniu wyników

Zdjęcia: Adam Lipok

Maciej Gałat, Motorniczy Roku 2019

Otwartego i również rozpoczął się od testu wiedzy. Pytania były naprawdę bardzo szczegółowe. Następnie przeszliśmy do testu umiejętności, w którym każdy mógł się wykazać tym, co potrafi w praktyce, a pasażerowie mogli się tej rywalizacji przyglądać z bliska. Wśród naszych zadań było m.in.: precyzyjne dojechanie do przystanku – 50 cm od słupka, dojeżdżanie do przeszkody, tak aby się z nią zetknąć, ale nie uszkodzić jej oraz przejazd wagonem z piłką na misy pod przednią szybą. Jazda tramwajem w taki sposób, aby piłka nie spadła z misy była trudnym, ale zabawnym doświadczeniem.

MŚ: Został Pan Motorniczym Roku, jednak nie wykonuje Pan już tego zawodu.

MG: Tak, to prawda. Do niedawna pracowałem jako motorniczy. Aktualnie zajmuję stanowisko specjalisty koordynatora do spraw ruchu w Rejonie nr 1 w Będzinie. Przyznam szczerze, że choć bardzo podoba mi się moje nowe zajęcie i pełnione stanowisko, to za jazdą tramwajem będę tęsknił.

Tramwajowe spotkania z Mikołajem

Stali pasażerowie linii nr 38 w Bytomiu wiedzą, że 6 grudnia Mikołaj wciela się w rolę motorniczego. A może to motorniczy wciela się w rolę Mikołaja? Mniejsza o to. Ważne, że i tym razem Mikołaj pojawił się w tramwaju... i to nie jednym!

W historycznym tramwaju typu N, kursującym na linii nr 38 wzdłuż ul. Piekarskiej w Bytomiu każdego roku 6 grudnia zjawia się Mikołaj, który staje za pulpitem i wozi pasażerów pocztową starą "eNką". W tym roku towarzyszyli mu mikołajowi pomocnicy, którzy częstowali najmłodszych pasażerów słodkościami! Ci nieco starsi pasażerowie też mogli liczyć na mikołajową krówkę-tramwajówkę. Mikołajowa brygada kursowała w tramwaju linii nr 38 od 8:00 do 18:00.

Fot. Marusz Banduch

Komu było nie po drodze do Bytomia, miał szansę spotkać Mikołaja również w Katowicach i Chorzowie. Konkretnie rzecz ujmując jeden z wagonów linii nr 43 obsługującej trasę między zajezdnią w Chorzowie Batorym a placem Alfreda w Katowicach Wełnowcu również prowadzony był przez Mikołaja! Wagon, podobnie jak bytomska "eNka", był na tę okoliczność przyozdobiony a pasażerowie mogli liczyć na słodki upominek.

Ze specjalnego zaproszenia od Mikołaja do zajezdni w Katowicach Zawodziu skorzystały dzieci ze Szkoły Podstawowej nr 23 w Zabrze Maciejowie. Grupa 11 uczniów z opiekunami wraz z Mikołajem zwiedziła zajezdnię, zaglądając w najciekawsze miejsca tramwajowego zaplecza. Następnie Mikołaj wszystkich ugościł w świetlicy Rejonu wręczając drobne tramwajowe upominki, po czym pożegnał się, obiecując, że do tramwajów wróci... za rok!

red

Komunikacja tramwajowa w okresie Świąt Bożego Narodzenia, Nowego Roku, Świąt Trzech Króli oraz zimowych ferii szkolnych

W okresie zimowej przerwy świątecznej w szkołach w dniach: 23, 27 i 30 grudnia 2019 r. będą obowiązywały rozkłady jazdy ważne w dni robocze (zgodnie z założeniami rozkładów jazdy poszczególnych linii), tj.: wg rozkładów jazdy oznaczonych jako ważne w dni robocze nieszkolne (w ferie) kursować będą linie nr 0, 30 i 49

24 grudnia 2019 r. (wtorek – Wigilia)

- będą obowiązywały rozkłady jazdy ważne w Wigilię, tj. wg soboty ze zjazdami od ok. godz. 16:00 (zgodnie z założeniami rozkładów jazdy poszczególnych linii),
- zawiesza się funkcjonowanie linii nr: 0, 23, 40 i 49.

25 i 26 grudnia 2019 r.

(środa i czwartek – Pierwszy i Drugi Dzień Świąt Bożego Narodzenia)

- będą obowiązywały rozkłady jazdy oznaczone jako ważne „w niedziele i święta” ze szczególnymi wyjątkami,
- zawiesza się funkcjonowanie linii nr: 23, 38 i 49,
- linie nr: 1, 3, 4, 5, 7, 9, 11, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 24, 26, 27, 42 i 43 będą kursowały wg rozkładów jazdy ważnych w święta szczególne (25, 26.XII, 1.I, Wielkanoc).

31 grudnia 2019 r. (wtorek – Sylwester)

- będą obowiązywały rozkłady jazdy ważne w Sylwestra, tj. wg soboty ze zjazdami od ok. godz. 18:00 (zgodnie z założeniami rozkładów jazdy poszczególnych linii) oprócz

linii skierowanych do obsługi zwiększonych potrzeb przewozowych podczas imprezy pn.: „Sylwestrowa Moc Przebojów 2019” na Stadionie Śląskim w Chorzowie,

- zawiesza się funkcjonowanie linii tramwajowych nr: 23 i 40.

1 stycznia 2020 r. (środa – Nowy Rok)

- będą obowiązywały rozkłady jazdy oznaczone jako ważne „w niedziele i święta” ze szczególnymi wyjątkami (zgodnie z założeniami rozkładów jazdy poszczególnych linii),
- zawiesza się funkcjonowanie linii nr: 23, 38, 40 i 49,
- linie nr: 1, 3, 4, 5, 7, 9, 11, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 24, 26, 27, 42 i 43 będą kursowały wg rozkładów jazdy ważnych w święta szczególne (25, 26. XII, 1.I, Wielkanoc).

6 stycznia 2020 r. (poniedziałek – Święto Trzech Króli)

- będą obowiązywały rozkłady jazdy ważne w niedziele i święta.

W związku z zimową przerwą w zajęciach szkolnych w okresie od 13 do 26 stycznia 2020 r. na liniach tramwajowych będą obowiązywać rozkłady jazdy ważne w okresie ferii (zgodnie z założeniami rozkładów jazdy poszczególnych linii) tj.: w dni robocze wg rozkładów jazdy oznaczonych jako ważne „w dni robocze nieszkolne w ferie” kursować będą linie nr 0, 30 i 49.

Aura sprzyja pracy

Listopad i grudzień to miesiące, w których aura może być iście zimowa, a może bardziej jesienna. W tym roku mamy do czynienia z tą drugą, która sprzyja prowadzeniu prac budowlanych. Nic więc dziwnego, że prace przy realizacji tramwajowych inwestycji postępują pełną parą. Najlepiej

jest to widoczne w centrum Zabrze oraz w Dąbrowie Górniczej Gołono- gu. Intensywnie pracują również przy budowie centrów przesiadkowych Brynów i Zawodzie w Katowicach. Szerzej o tych ostatnich napiszemy w kolejnym numerze miesięcznika.

WIADOMOŚCI Z PLACU BUDOWY

w Będzinie:

- Na przebudowywanym odcinku torowiska wzdłuż ul. Małobądzkiej wykonawca kończy układanie rusztu torowego na pierwszym torze. Trwa układanie nowych kabli trakcyjnych.

w Bytomiu:

- Na zadaniu wzdłuż ul. Katowickiej zakończono przebudowę platformy przystankowej u wlotu ul. Katowickiej do pl. Sikorskiego. Wykonawca kontynuuje prace wykończeniowe i zgłosił inwestycję w zakresie miejskim do odbioru.

w Chorzowie:

- Wykonawca realizuje zadanie w części drogowej inwestycji – prace postępują w zakresie

jednego pasa jezdni oraz ścieżki rowerowej. Prace torowe prowadzone będą od I kwartału 2020 roku.

w Dąbrowie Górniczej:

- Na odcinku za pętlą w Gołono- gu w kierunku Huty Katowice wykonawca pracuje na kilku frontach, gdzie układane są warstwy stabilizacji, podbudowy a także montowany jest ruszt torowy.

w Rudzie Śląskiej:

- W przetargu na wyłonienie wykonawcy dla zadania wzdłuż ul. Goduli nastąpiło otwarcie ofert. Do Spółki wpłynęło 9 ofert, które będą weryfikowane a następnie oceniane przez komisję przetargową.

w Sosnowcu:

- Na ul. Będzińskiej wykonawca zakończył budowę systemu odwodnienia torowiska. Na drugim przebudowywanym torze w pełni ułożona została już warstwa stabilizacyjna i trwa układanie warstwy podbudowy.
- W przetargu na wyłonienie wykonawcy dla budowy nowego odcinka linii tramwajowej w Zagórzu trwają prace komisji przetargowej.

w Zabrzu:

- Wykonana została nowa nawierzchnia peronów na przystanku Zabrze prof. Religi. Roboty w obrębie węzła rozjazdowego Powstańców/Religi zostały zrealizowane; w rejonie węzła Powstańców/Wolności trwa przebudowa studni teletechnicznej. Na ul. Powstańców trwa budowa fundamentów pod słupy trakcyjno-oświetleniowe.

Chorzów, ul. 3 Maja

Bytom, ul. Katowicka

Będzin, ul. Małobądzka

Zabrze, ul. Powstańców Śląskich

Zdjęcia: Mariusz Banduch, Mateusz Wiczonek

Wszystkie wymienione w tekście inwestycje, związane są z Projektem pn.: „Zintegrowany Projekt modernizacji i rozwoju infrastruktury tramwajowej w Aglomeracji Śląsko-Zagłębiowskiej wraz z zakupem taboru tramwajowego - etap I” współfinansowanym przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w perspektywie UE 2014-2020.

W ramach cyklu artykułów, który zatytułowaliśmy „Spacery po regionie”, zachęcamy do wspólnych wędrówek ścieżkami Śląska i Zagłębia Dąbrowskiego. Są to wyprawy niezwykle - odwiedzimy interesujące miejsca i obiekty, które znajdują się blisko nas, po sąsiedzku albo nawet w naszym mieście, a dla wielu wciąż pozostają nieznane.

Skarby historii na brzegu Odry

Rynek z pięknymi kamienicami i fragmentami średniowiecznych murów, zabytkowy zamek, dawny młyn z elektrownią wodną, neogotycki kościół pw. św. Mikołaja. To wszystko podziwiać można w Krapkowicach - niewielkim mieście pod Opolem.

Historia miejscowości sięga XIII wieku i jest związana z dziejami dwóch osad, tworzących dziś jedno miasto. Na lewym brzegu Odry powstały Krapkowice, a prawym brzegu - Otmęt. Przez wieki były to niezależne miejscowości. Otmęt to stara osada rybacka, wzmiankowana już w 1223 roku jako Ocnant - wieś klasztorna należąca do cystersów z Jemielnicy. O Krapkowicach po raz pierwszy wspomniano w dokumentach w 1275 roku (pierwotna nazwa to Chrapkowice), a prawa miejskie zostały nadane osadzie przez księcia opolskiego Władysława już w 1294 roku.

Już w średniowieczu zabudowa Krapkowic miała charakter miejski, a bliskość rzeki i szlaków komunikacyjnych, w tym szlaku bursztynowego, czyniły z Krapkowic ważny ośrodek handlowy. Od zarania swych dziejów Krapkowice związane były z księstwem opolskim, później przeszły pod panowanie Habsburgów, a następnie Prus. Od 1562 do 1765 roku właścicielem Krapkowic była rodzina von Redern, która przyczyniła się do rozwoju miasta. Później miasto należało do rodziny Haugwitz (Hallowitz).

Rynek w Krapkowicach zachował średniowieczny układ zabudowań

Spacer po Krapkowicach najlepiej zacząć od Rynku. Zachował się tutaj średniowieczny układ zabudowy, z urokliwymi kamienicami i wąskimi uliczkami. Najstarszą kamienicą jest narożny budynek pod numerem 4, pochodzący z 1784 roku, z późnobarokową elewacją. Na uwagę zasługuje również kamienica na narożu Rynku i ul. Kościelnej, w której niegdyś funkcjonował krapkowicki magistrat. Na środku Rynku - w miejscu, gdzie do 1845 roku stał drewniany ratusz - usytuowana jest fontanna, zaprojektowana przez Ryszarda Kowola. Przy fontannie artysta umieścił rzeźbę Meluzyny - kobiety

z rybim ogonem. Ciekawostką Krapkowic jest tzw. Obuwniczy szlak, na którym znajdują się odlane z brązu wzory butów, wraz z przypisanymi im legendami. Na rynku zobaczyć można m.in. „Kopyto”, czyli but Meluzyny. Obuwniczy szlak wpisuje się w historię miasta i działającego w nim Śląskiego Zakładu Przemysłu Skórzanego „Otmęt”.

Kolejne kroki warto skierować w ulicę Basztową, gdzie zachowały się fragmenty murów miejskich i wieży Bramy Górnej. Jest to jedna z czterech ocalonych części dawnych murów, wzmiankowanych już w 1384 roku. Mury zaczęto rozbierać w trzeciej dekadzie XIX wieku. W 1829 roku wyburzono Bramę Odrzańską, a w 1838 roku - Bramę Górną. Natomiast w latach 1840-1860, przy dalszej rozbiórce murów i niwelacji fosy, rozebrano bramy Kozielską i Opolską. Zachowana baszta - wieża Bramy Górnej wzniesiona została, podobnie jak całe obmurowanie miasta, w drugiej połowie XIV wieku. Przebudowano ją około 1580 roku, pozostawiając jej gotycki wygląd, z renesansowymi ozdobami. Przed basztą, we wrześniu 1999 roku, odsłonięty został obelisk ufundowany przez Samorząd Krapkowic, poświęcony ofiarom wojen i przemocy.

Nieco dalej, przy ul. Sądowej, znajduje się XIX-wieczna kapliczka z przedstawieniem Piety oraz św. Jana Nepomucena. W pobliżu umiejscowiony jest kościół pw. Miłosierdzia Bożego. Jest to neogotycka budowla, z wieżą nad kruchtą wejściową. Wewnątrz podziwiać możemy barokowy ołtarz z obrazem Jezusa Miłosiernego.

Fontanna i rzeźba Meluzyny na krapkowskim Rynku

Tuż obok kościoła stoi budynek dawnej remizy strażackiej, z elementami muru pruskiego, wieżą i bramami garaży wozów strażackich. Obiekt wzniesiony na przełomie XIX i XX wieku obecnie nie jest użytkowany i wymaga remontu.

Kolejnym punktem naszej wędrówki jest dawny zamkowy młyn, wzniesiony w 1852 roku nad kanałem Młynówka rzeki Osobłogi. Do młyna dobudowano małą elektrownię wodną, z charakterystycznymi elementami turbinowymi. Obecnie w zabudowaniach młyna znajduje się hotel. Nieopodal, przy ul. Przybrzeżnej, zlokalizowany jest port jachtowy, założony przez pasjonatów sportów wodnych w 2011 roku. Profesjonalna marina może przyjąć blisko 100 łodzi.

Z ulicy Przybrzeżnej doskonale widoczny jest krapkowiński zamek – obiekt wzniesiony w XVII wieku na ruinach zamku z XIII wieku. Był on wielokrotnie przebudowywany przez rodziny von Redern i von Haugwitz. Zamek składa się z czterech arkadowych skrzydeł, tworzących dziedziniec, do którego prowadzi przejazdowa brama. Cały gmach nakryty został mansardowym dachem. W arkady na piętrze wstawiono okna, tworząc z nich zamknięty korytarz. Niestety, w zamku nie zachowało się wiele elementów z dawnego wystroju i wyposażenia. Od strony ul. Przybrzeżnej zobaczyć można dwustronny podjazd i ozdobne wejście. Natomiast na zamkowym dziedzińcu zachowała się studnia, pochodząca najprawdopodobniej z czasów średniowiecza, której głębokość szacowana jest na 40 metrów. Obecnie w zamku ma swoją siedzibę Zespół Szkół Zawodowych im. Piastów Opolskich.

W pobliżu zabudowań zamkowych, przy ul. Kościelnej, znajduje się kościół parafialny pw. św. Mikołaja. Najstarsza wzmianka o świątyni w tym miejscu

Kopyto na Obuwniczym szlaku Krapkowic

pochodzi już z 1330 roku. Obecny kościół farny wzniesiony został w stylu późnogotyckiego stylu obronnego, w miejscu poprzedniego, drewnianego obiektu. Nad kruchtą wejściową wznosi się czterokondygnacyjna wieża. W 1400 roku kościół powiększono o kaplicę różańcową, a w 1425 roku o kaplicę św. Anny. Wnętrze kryje kamienne, żebrowane

Kościół pw. św. Mikołaja

Ołtarz kościoła pw. św. Mikołaja, a za nim witraż z wizerunkiem patrona

Zamek w Krapkowicach

Średniowieczne mury miejskie i wieża Bramy Górnej

sklepienie krzyżowe, ze zwornikami w kształcie masek. Na uwagę zasługuje łoża kolatorska, kamienne płyty nagrobne rodziny Redernów, barokowa ambona, a także neogotycki ołtarz główny, z płaskorzeźbionymi scenami: po lewej – Bożego Narodzenia, po prawej – z domu Świętej Rodziny. Są tu także figury św. Piotra i św. Pawła. Za ołtarzem widnieje jeden z kilku neogotyckich witraży, przedstawiający św. Mikołaja – patrona świątyni. Warto wiedzieć, że jest on także patronem żeglarzy, co w przypadku Krapkowic ma duże znaczenie. Na terenie miasta mieszkało bowiem wielu flisaków i rybaków.

Na zakończenie należy wspomnieć, że nad rzeką Odrą, na placu Josefa von Eichendorffa, w 10. rocznicę wielkiej powodzi z 1997 roku, odsłonięto pomnik wodowskazu. Zaznaczono na nim wysokość fali kulminacyjnej, która miała wówczas 10,32 metra, zalewając znaczną część Krapkowic.

Tekst i zdjęcia: Adam Łapski
Przewodnik turystyczny

Odłóż telefon i żyj

Szacuje się, że powodem co czwartego wypadku drogowego w Polsce jest korzystanie z telefonu komórkowego. Kierowcy rozmawiający przez „komórkę” mają rozproszoną uwagę i znacznie opóźnioną reakcję na sytuacje występujące na drodze. Ten sam problem dotyczy pieszych, którzy wpatrzeni w ekran telefonu narażają się na śmiertelne niebezpieczeństwo. Właśnie do osób pieszych skierowana jest akcja pod hasłem „Odłóż telefon i żyj”, która z początkiem grudnia ruszyła w Katowicach.

Wielu z tragicznych zdarzeń można by uniknąć, gdyby pieszy, przechodząc przez jezdnię lub torowisko, zachował szczególną ostrożność. Mają o tym przypominać napisy, które pojawiły się przy najbardziej ruchliwych przejściach dla pieszych w Katowicach. Hasła „Odłóż telefon i żyj” są widoczne m.in. na skrzyżowaniu ul. 3 Maja i placu Wolności oraz ul. Kościuszki i placu Miarki.

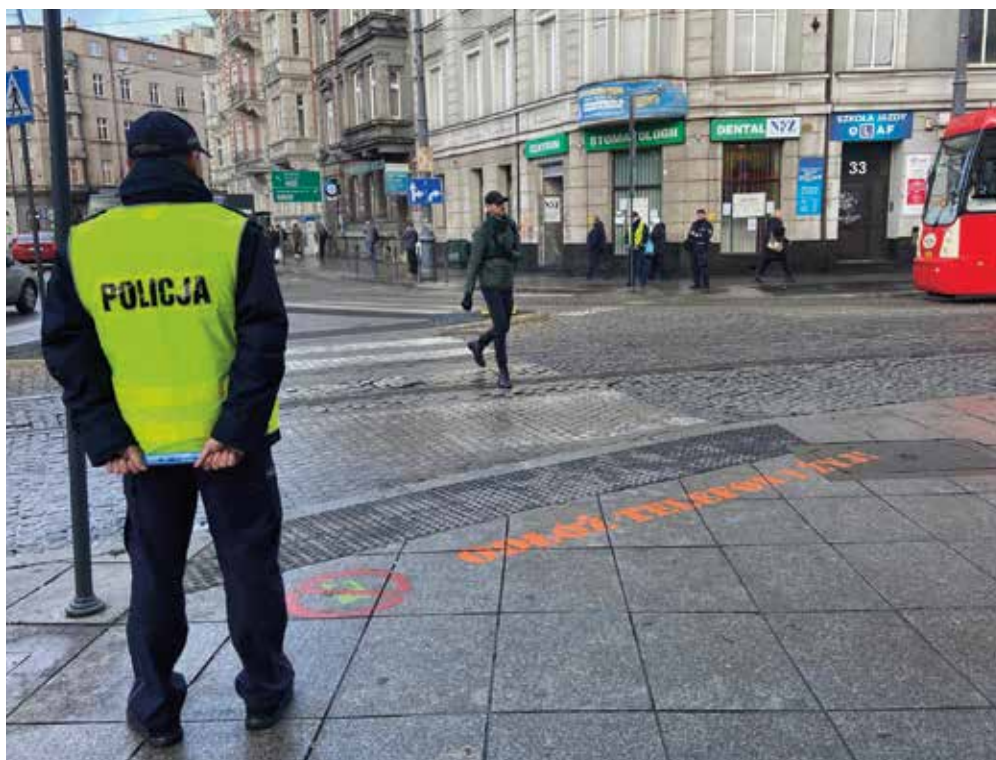
Organizatorem akcji jest Urząd Miasta Katowice. - Bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego jest dla nas jednym z priorytetowych zadań, dlatego w tym obszarze ściśle współpracujemy z Policją - mówi Marcin Krupa, prezydent Katowic. - Dbając o pieszych tylko w ostatnich latach wprowadziliśmy w wielu miejscach Katowic strefę ograniczonej prędkości Tempo 30. Na skrzyżowaniach o podwyższonej wypadkowości zainstalowaliśmy sygnalizację świetlną. Dokonałiśmy także szeregu zmian wpływających na zmniejszenie prędkości przez kierowców, m.in. budowę wyniesionych przejść dla pieszych czy też progów zwalniających. Pozytywny wpływ na bezpieczeństwo ma także monitoring miejski czy rowerowe patrole policji i straży miejskiej. Statystyki pokazują, że na drogach Katowic jest dziś o wiele bezpieczniejsze niż 5 czy 10 lat temu. Niestety, wciąż dochodzi do tragicznych zdarzeń.

Do akcji „Odłóż telefon i żyj” włączył się Wydział Ruchu Drogowego Komendy Miejskiej Policji w Katowicach. W rejonie przejść, gdzie odbywa

się największy ruch pieszych, policjanci apelowali do przechodniów o to, by odłożyli swoje smartfony do kieszeni i rozejrzeli się czy przejście przez drogę lub torowisko jest bezpieczne.

- Pieszy jako niechroniony uczestnik ruchu drogowego w konfrontacji z samochodem czy tramwajem nie ma najmniejszych szans wyjść bez szwanku. Dlatego apelujemy o rozagę i zachowanie szczególnej ostrożności podczas przechodzenia przez jezdnię lub torowisko. Pamiętajmy, że należy robić to wyłącznie w miejscach do tego przeznaczonych, zachowując jednocześnie szczególną ostrożność. Upewnijmy się, że nic nie nadjeżdża, a jeżeli tak, to poczekajmy, aż kierujący zatrzyma swój pojazd, by umożliwić nam bezpieczne przejście. Niestety, coraz częściej dochodzi do zdarzeń, w których pieszy zafascynowany swoim smartfonem, rozkojarzony słuchaną przez słuchawki muzyką lub zaabsorbowany rozmową telefoniczną, bez uprzedniego upewnienia się, czy może bezpiecznie przejść przez jezdnię, wchodzi bezpośrednio przed nadjeżdżający pojazd - mówi nadkom. Jarosław Bąk naczelnik Wydziału Ruchu Drogowego KMP w Katowicach.

Źródło:

www.katoobywatel.katowice.eu

Zdjęcia: S. Rybok/UMK

Narciarski kodeks bezpieczeństwa

Fot. Mariusz Banduch

Zimowe ferie za pasem, więc miłośnicy sportów zimowych z utęsknieniem wypatrują śniegu i przygotowują się do sezonu. Warto w tym czasie nie tylko zadbać o kondycję fizyczną, ale też zapoznać się ze zbiorem reguł obowiązujących na stokach całego świata. Zasady bezpieczeństwa opracowała Międzynarodowa Federacja Narciarska (FIS).

1. Względ na inne osoby

Każdy narciarz powinien zachować się w taki sposób, aby nie stwarzać niebezpieczeństwa dla innej osoby i nie powodować żadnej szkody.

Komentarz FIS: Narciarz odpowiedzialny jest także za złe działanie sprzętu, którego używa. W szczególności dotyczy to nowinek technicznych (płyty karwingowe lub do wyczynu).

2. Panowanie nad szybkością

Narciarz musi zjeżdżać z szybkością stosowną do swoich umiejętności, rodzaju i stanu trasy oraz pogody.

Komentarz FIS: Kolizje na stoku najczęściej zdarzają się z powodu nadmiernej szybkości, niezapanowania nad nartami lub niezauważenia innego uczestnika ruchu. Narciarz obowiązany jest poruszać się tak, aby w razie konieczności móc zatrzymać się lub skrócić - w ramach posiadanych umiejętności. Narciarz obowiązany jest poruszać się wolno w miejscach zatłoczonych, w okolicach wyciągów, na zakończeniu trasy lub w przypadku zmniejszenia widoczności z powodu warunków pogodowych lub załamania stoku.

3. Wybór kierunku jazdy

Znajdujący się na stoku narciarz, który za względu na lepszą widoczność z góry, dysponuje większą możliwością wyboru trasy jazdy, musi wybrać taki tor jazdy, aby uniknąć wszelkiej możliwości zderzenia z narciarzem znajdującym się poniżej.

Komentarz FIS: Narciarstwo i snowboarding są sportami wolności ruchu przy przyjęciu zasady, że każdy uczestnik stosuje się do reguł uprawiania tych sportów. Na stokach obowiązuje zasada, że pierwszeństwo przysługuje temu, kto znajduje się „przed” lub „niżej”. Każdy znajdujący się powyżej musi pamiętać, że jego zachowania nie mogą wpłynąć na zachowania osób znajdujących się „przed” lub „poniżej”.

4. Wyprzedzanie

Wyprzedzanie może następować zarówno po stronie dostkowej, jak i odstkowej, po stronie prawej lub lewej, lecz w takiej odległości, która pozwoli uniknąć potrącenia wyprzedzanego.

Komentarz FIS: Wyprzedzający narciarz ponosi całkowitą odpowiedzialność za skutki manewru wyprzedzania do chwili jego ukończenia. Ta zasada odnosi się też do omijania stojących na stoku.

5. Przejazd i krzyżowanie torów jazdy

Narciarz, który przystępuje do zjazdu powinien sprawdzić, patrząc w górę i w dół, czy nie spowoduje niebezpieczeństwa dla siebie i innych. To samo obowiązuje go przy każdym ruszaniu z miejsca po chwilowym zatrzymaniu.

Komentarz FIS: Doświadczenie dowodzi, że ogromna część wypadków zdarza się wskutek nieprzewidywalnego włączenia się w ruch nowego uczestnika. Jest podstawowym nakazem bezpieczeństwa pełne sprawdzenie czy włączenie się narciarza nie spowoduje utrudnienia dla któregośkolwiek z będących w ruchu. Wprowadzenie snowboardów i nart głęboko taliowanych (karwingowych) umożliwia ich użytkownikom wykonywanie skrętów i ruch w kierunku przeciwnym do głównego nurtu ruchu – w dół stoku. Ten kto wykonuje manewr „w poprzek lub pod prąd” nurtu ruchu musi tak się zachować, aby osoby poruszające się w dół stoku nie były zagrożone.

6. Zatrzymanie się

Tylko w razie absolutnej konieczności narciarz może zatrzymać się na trasie zjazdu, zwłaszcza w miejscach zwożeń i miejscach o ograniczonej widoczności. Po ewentualnym upadku narciarz winien usunąć się z toru jazdy, tak szybko jak jest to możliwe.

Komentarz FIS: Z wyjątkiem szerokich stoków zatrzymywanie się powinno następować na skraju trasy. Nikt nie może się zatrzymywać w miejscach niewidocznych dla jadących z góry lub zza zakrętu.

7. Podchodzenie

Narciarz powinien podchodzić tylko poboczem trasy, a w przypadku złej widoczności powinien zejść zupełnie z trasy. To samo zachowanie obowiązuje narciarzy, którzy schodzą pieszo.

Komentarz FIS: Trasy narciarskie są z założenia przeznaczone do ruchu jednokierunkowego – w dół.

Pojawienie się osoby poruszającej się w przeciwnym kierunku stwarza zagrożenie dla poruszających się w dół. Ślady butów wyciśnięte w śniegu pogarszają warunki bezpieczeństwa jazdy i odpowiada za nie ten, kto je pozostawił.

8. Stosowanie się do znaków narciarskich

Każdy narciarz winien stosować się do znaków narciarskich, ustawionych na trasach.

Komentarz FIS: Trasy narciarskie oznakowane są w zależności od stopnia ich trudności kolorami (od najłatwiejszych do najtrudniejszych): ZIELONYM, NIEBIESKIM, CZERWONYM I CZARNYM. Każdy uczestnik ruchu sam decyduje o wyborze trasy. Na trasach ponadto umieszczone są znaki informujące o utrudnieniach lub niebezpieczeństwach np. o lawinach czy zamknięciu trasy. Uczestnik ruchu ma obowiązek obserwować znaki i stosować się do nich. Uczestnik ruchu narciarskiego powinien zdawać sobie sprawę, że znaki umieszczono dla jego własnego dobra i bezpieczeństwa.

9. Wypadki

W razie powstania wypadku każdy, kto znajdzie się w pobliżu, powinien udzielić poszkodowanym pomocy.

Komentarz FIS: Jest oczywistą zasadą etyczną, że uprawiający sport ma obowiązek nieść pomoc poszkodowanemu. Jest to także obowiązek prawny. W szczególności pomoc powinna polegać na udzieleniu tzw. pierwszej pomocy, na zawiadomieniu właściwych służb oraz natychmiastowym zabezpieczeniu (oznakowaniu) miejsca wypadku tak, aby nie zagrażało ono innym uczestnikom ruchu.

10. Stwierdzenie tożsamości

Każda osoba, uczestnicząca w wypadku lub będąca jego świadkiem, jest zobowiązana podać swoje dane osobowe.

Komentarz FIS: Świadczenie i opis zdarzenia mają podstawowe znaczenie dla ustalenia odpowiedzialności i w związku z tym każdy, kto był świadkiem musi czuć się zobowiązany do uczestniczenia w procedurach wyjaśniających.

Źródło: www.gopr.pl

Drodzy Pasażerowie! Zwykle spotykamy się na trasie, gdy za pulpitem tramwaju staram się dowieźć Państwa bezpiecznie i punktualnie do celu podróży. W tramwaju widzieliśmy się nieraz – i mogły się między nami pojawić pewne nieporozumienia. Dlaczego tak było – i co zrobić, aby ich uniknąć? Jak bezpiecznie i wygodnie odbyć podróż tramwajem...? Aby choć w części odpowiedzieć na te pytania udzielono mi fragmentu łamów „Silesia Tram News”. Zatem – uwaga, odjazd!

**widziane
z pulpitu**

Zaglądam w lustro

Sceną, która niedawno mi się przytrafiła – na pozór banalna: otwarte drzwi tramwaju (wszystkie – bo wysiadało dość sporo podróżnych), pierwszymi wychodzi starsze małżeństwo, więc wstrzymuję się z zamykaniem. Przy pozostałych już dawno brak jakiegokolwiek ruchu. Starsi państwo wyszli, naciskam przycisk zamykania, rozlega się sygnał świetlny i dźwiękowy, i nagle znikąd na schodach pierwszych drzwi pojawia się kobieta – zanim zdążam ponownie otworzyć, drzwi zsuwają jej torebkę z ramienia. W duchu myślę – no tak, przecież naklejki, żeby po sygnale nie wsiadać, umieściliśmy na wagonach tylko dla dekoracji. Pretensja – również przewidywalna: „No co, nie widział pan?!”. Nie widziałem – dziś słów parę o tym, co w zewnętrznych lusterkach widzi motorniczy.

Lewe lusterko mógłbym w zasadzie pominąć – ale zaznaczę, że praktycznie nie wystaje poza wagon, w nowych wagonach sterowane jest przyciskiem i otwierane w razie potrzeby. Wykorzystujemy je praktycznie tylko do obserwacji drogi, którą mamy przeciąć z jej prawej na lewą stronę bądź tego, co dzieje się z tramwajem na zwrótnicach. Jest niewątpliwie pomocne w ruchu miejskim, ale szansa dostrzeżenia w nim dobiegających podróżnych jest naprawdę niewielka – a też bardziej od ściany wagonu wysuwać go nie można, by nie uszkodzić tramwaju jadącego z naprzeciwka.

Kluczowe dla motorniczego jest prawe lusterko. Poza – co jasne – obserwacją sytuacji na drodze, to dzięki niemu widzimy, co dzieje się w rejonie przystanku i na przystanku. Prawe lusterko wysunięte jest około 10-15 centymetrów poza bok wagonu i ustawione tak, by jednocześnie widzieć na całej długości prawą „burłę” wagonu (nie całkiem całą

– ale o tym za chwilę) i jak najwięcej przestrzeni poza nim. Na taki sposób ustawienia lusterka wpływ ma kilka czynników – po pierwsze: lusterko to również nie może wystawać za bardzo w bok, by nie uderzyć nim w różne obiekty (jak znaki drogowe, słupy czy wiaty) oraz inne pojazdy; po drugie: dzięki widoczności prawej burty kontrolujemy sytuację przy drzwiach wagonu; po trzecie: na przystankach zlokalizowanych na jezdni wiemy, czy można bezpiecznie otworzyć drzwi, nie ryzykując potrącenia podróżnych przez samochód nieuważnego kierowcy.

Czego jednak nie widzimy w prawym lustrze? Nie widzimy ostatnich drzwi wagonu – położonych na tylnym skosie, stąd też zaleca się, by dzieci, osoby starsze i niepełnosprawne z nich nie korzystały, a wręcz zabronione jest wnoszenie nimi wózków dziecięcych. Nie widzimy też, co dzieje się zaraz za wagonem, ponieważ on sam zasłania nam tę przestrzeń. Przestrzeń widoczna wzdłuż burty wozu – i to klucz do zdarzenia przytoczonego na początku tekstu – ma z kolei kształt klina, zwiężającego się w kierunku przodu wagonu. I tak – jeśli nie widzę tylnych drzwi, to przestrzeń w ich pobliżu jest dla mnie widoczna na około trzy metry od wozu. Z kolei przy pierwszych drzwiach – jest mniej-więcej o połowę węższa, toteż wspomniana pani stojąc dwa metry od wozu mogła znaleźć się już poza polem widzenia.

Oczywiście – po zmroku czy w deszczu widać jeszcze słabiej i jeszcze mniej. Wbrew pozorom zatem – nie zamykamy drzwi „na ślepo”, bo „tak nam się podoba”, ale też – narzędzia do ich obserwacji nie mają nieograniczonych możliwości. Na niektórych

Zdjęcia: Tramwaje Śląskie SA

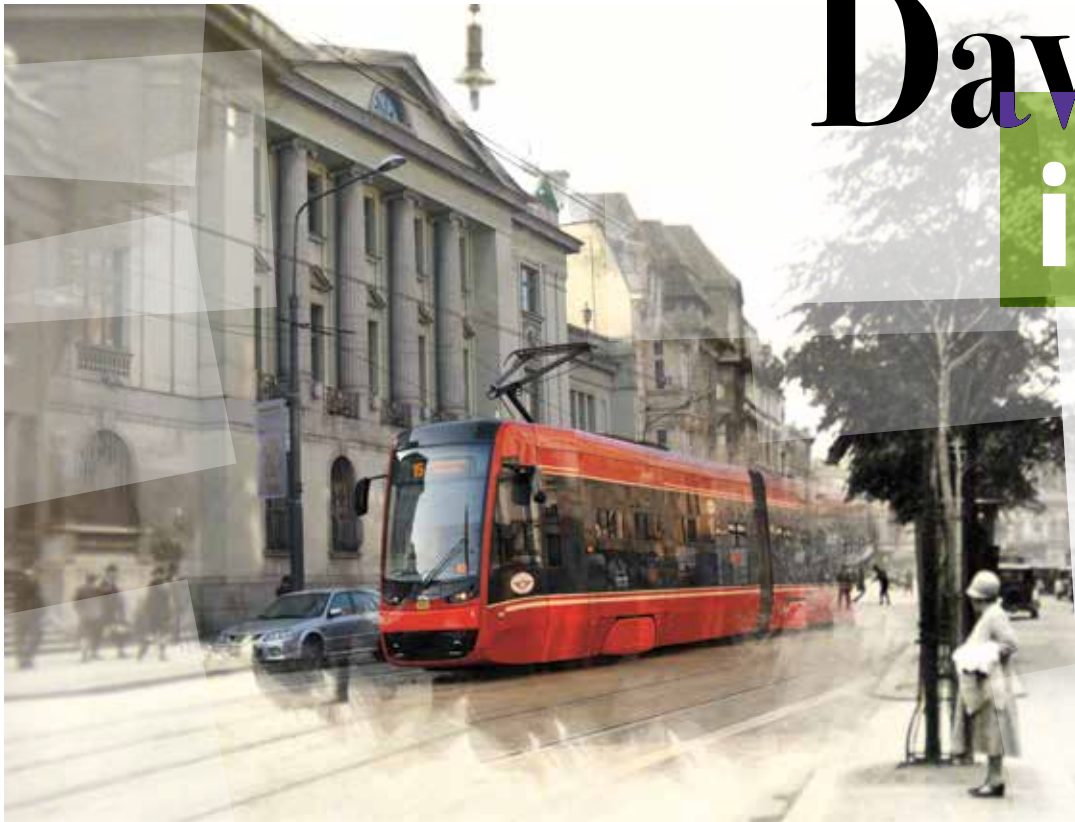
przystankach, położonych po zewnętrznej stronie łuku pomocą służą nam lustra stacjonarne, dzięki którym mamy nieco lepsze pole widzenia na dalsze drzwi, ostatni człon długiego, przegubowego wagonu lub wagon doczepny.

Docierając do ostatniego przystanku dzisiejszej wyprawy życzę Państwu i sobie, byśmy się zawsze widzieli – a że jest to ostatnia tegoroczna podróż przez łamy „Silesia Tram News” – także wszystkiego dobrego i pomyślności w okresie świąteczno-noworocznym i na cały następny rok. Do zobaczenia na trasie!

Motorniczy

Dawniej i dziś

Kiedy przeglądamy albumy ze starymi fotografiami, często odnajdujemy w nim miejsca i obiekty znane nam ze współczesności. Mimo upływu lat na archiwalnych zdjęciach dostrzegamy fragmenty architektury, które zachowały się do dzisiaj. I tylko życie zatrzymane w kadrze toczy się w innym rytmie – na ulicach panuje mniejszy ruch, inne są pojazdy, ludzie są ubrani zgodnie z panującą kiedyś modą.

W naszym cyklu zapraszamy do tramwajowej podróży w czasie. Wspólnie szukamy miejsc w różnych miastach naszego regionu, w których od dziesięcioleci przejeżdżają tramwaje. Porównujemy zdjęcia wykonane przed wielu laty ze współczesnymi fotografiami, wykonanymi dokładnie w tych samych lokalizacjach.

Dawniej

Fot. A. Halor

Siemianowice Śląskie, 1965 r. Trójwagony N-987, linia nr 13, pod wiaduktem kolei wąskotorowej przy ul. Katowickiej

Dziś

Fot. Mateusz Wiczełek

Siemianowice Śląskie, 2019 r. Wagon typu 105N – HF 11 AC, linia nr 13, przed wiaduktem przy ul. Katowickiej

Spółka Tramwaje Śląskie S.A., ceniony i pewny pracodawca, poszukuje pracowników różnych specjalności. Aktualnie trwa rekrutacja na 5 stanowisk pracy. Sprawdź – może szukamy właśnie Ciebie!

Motorniczy (nabór na kurs), specjalista ds. mechanicznych, specjalista ds. hydrauliki w Chorzowie, a także elektronik i elektromonter w Gliwicach – to stanowiska, na które spółka Tramwaje Śląskie S.A. poszukuje aktualnie pracowników.

Szczegóły znaleźć można w zakładce OGŁOSZENIA I OFERTY PRACY na stronie www.tramwajeslaskie.eu

Tramwajem przez świat

W poprzednim wydaniu miesięcznika zamieściliśmy zdjęcie tramwaju w Sydney.

Zachęcamy do dalszego udziału w naszej zabawie i do rozwiązania kolejnej fotograficznej zagadki. Wśród tych, którzy wykazą się spostrzegawczością i wiedzą, rozlosowane zostaną nagrody ufundowane przez Tramwaje Śląskie S.A. Z laureatem poprzedniego numeru skontaktujemy się osobiście.

Odpowiedzi prosimy nadsyłać do 15 stycznia na adres redakcji: Agencja Mediów Lokalnych mediaL, ul. Katowicka 105, 41-500 Chorzów lub na adres: biuro@agencjamedial.pl

Sydney, Australia

Gdzie wykonano to zdjęcie?
Należy podać kraj i miasto

Zdjęcie ze zbiorów Marka z Katowic

Krzyżówka

Ryngraf rycerski	Kończy walkę na ringu	▼	Oszustwo	▼	Gorący wafel ze śmietaną	▼	Bzik (pot.)	▼	Jednostka bojowa lotnictwa	Tse-tung	▼
			Zmora senna							Kot Gargamela	
Krzew na narkotyk	▼		▼		Kuratela	▶			▼		
▶					Nóż do korowania		Norweska stolica	▶			
							Wojsko				
Klasztor											Żona radzy
Swoboda zachowania											▼
Wódz z buławą				Rzymskie skrzydło bojowe			Miara gruntów w USA	▶			
▶				▼		Środki masowego przekazu					
Pospolity zając		Ratuje podejrzanego	▶				Kuzyn jelenia, z Laponii	▶			
▶						Dawny model komputera	▶				

Litery w kolorowym rzędzie utworzą rozwiązanie.

Wśród czytelników, którzy nadeślą prawidłowe rozwiązania do 15 stycznia na adres wydawcy rozlosujemy nagrody rzeczowe. Z laureatem z poprzedniego numeru skontaktujemy się osobiście.

Adres redakcji: Agencja Mediów Lokalnych mediaL, ul. Katowicka 105, 41-500 Chorzów.
Rozwiązania można przysyłać pocztą elektroniczną (na adres: biuro@agencjamedial.pl).
Uwaga: oprócz adresu nadawcy należy podać numer telefonu kontaktowego.